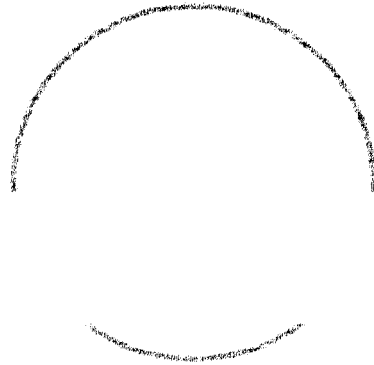

Polgári Légiközlekedés Biztonsági Szervezet

ZÁRÓJELENTÉS

138/2003

REPÜLŐESEMÉNY

Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér

2003. július 08.

HA-LOB lajstromjelű

B737-700 típusú repülőgép

A szakmai vizsgálat célja légiközlekedési baleset és a repülőesemény okának, körülményeinek feltárása és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

2004. július

POLGÁRI LÉGIKÖZLEKEDÉS BIZTONSÁGI SZERVEZET

Budapest
1675 Pf.: 62

2004. július 15.

REPÜLŐESEMÉNY ZÁRÓJELENTÉS

ny. szám: 138/2003

Üzembentartó: MALÉV Magyar Légiközlekedési Vállalat Rt.

Tulajdonos: International Lease Finance Corporation

Gyártó: The Boeing Company, U.S.A.

Típus: Boeing 737-700

Nemzetisége: Magyar

Lajstromjele: HA-LOB

Eset helye: Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér

Eset ideje: 2003. július 08. 08 óra 30 perc (helyi idő szerint)

Eset kategóriája: REPÜLŐESEMÉNY

Összefoglaló áttekintés

Az esetet 2003. július 08-án 08 óra 44 perckor (helyi idő szerint) a MALÉV Rt. MRI ügyeletes jelentette a PoLéBiSz ügyeletesének, aki a bejelentést továbbjelentette a PoLéBiSz igazgatónak, és a PLH repülésbiztonsági főelőadónak.

A bejelentést követően a PoLéBiSz ügyeletes, és a kijelölt eseményszervező az üzembentartó és a PLH képviselőjének bevonásával az érintett repülőgép fedélzetén felmérte a kialakult helyzetet, majd a KSZB, a MALÉV illetékes vezetőivel egyeztetve meghatározta a vizsgálat lefolytatásának módját. A megállapodás szerint a hibajavítást, és a repülőgép üzemképességének helyreállítását az ACE műszaki szolgálat végezte el.

A PoLéBiSz igazgatója a vizsgálat vezetőjének Sipos Sándor légiközlekedési eseményszakértő, tagjának Kovács András légiközlekedési esemény helyszínelő technikust jelölte ki.

A kivizsgálás későbbi szakaszában a KSZB áttekintette a releváns dokumentációkat, javítási okmányokat, majd azokat az eset függvényében elemezte és értékelte.

A KSZB megállapította, hogy az eseményt okozó sikertelen hajtóműindításokat az idézte elő, hogy a C/B panelon a SPARE VALVE ENG 1 és a SPARE VALVE ENG 2 C/B open (kihúzott) helyzetben voltak az indítás alatt.

A PoLéBiSz KSZB-je zárójelentés-tervezetét 2004. május 13-án megküldte a légi jármű üzemeltetőnek és a PLH-nak. A jogszabályokban meghatározott 60 napon belül a KSZB semmilyen észrevételt nem kapott, ezért a PoLéBiSz a KSZB zárójelentés-tervezetét változatlan tartalommal véglegesként kiadja, és ezennel az esetet a maga részéről lezártnak tekinti.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1. A repülés lefolyása

2003. július 08-án, helyi idő szerint 08 óra 30 perckor, megkezdtek a szóban forgó repülőgép hátrátolását, a MAH100 számú járat (Budapest- Moszkva) teljesítése céljából.

A hátrátolás közben a hajózó személyzet beindította a N°2 (jobb oldali) hajtóművet, az kifutott alapjáratra, majd néhány másodperc után leállt. A személyzet ezután startszerelővel konzultálva beindította a N°1 (bal oldali) hajtóművet is, amely szintén kifutott alapjáratnak megfelelő fordulatra, majd néhány másodperc múlva az is leállt.

A történetek miatt a személyzet kérte a repülőgép visszavontatását a forgalmi állóhelyre, és jelentette a problémát az illetékes szolgálatoknak.

Az utasokat normál eljárással kiszállították.

1.2. Személyek sérülése°

SÉRÜLÉSEK	SZEMÉLYZET	UTASOK	EGYÉB
Halálos	0	0	0
Súlyos	0	0	0
Könnyű / Nem sérült	7	40	0

1.3. Légi jármű rongálódása

A légi jármű az eset során nem rongálódott meg.

1.4. Egyéb kár

Az eset során egyéb kárról nincs információja a KSZB-nek (kárigényt nem jeleztek)

1.5. Személyzet adatai

Légijármű parancsnok adatai

szakszolgálati engedélye:	Közforgalmi Pilóta
kora, és neme:	43 éves férfi
képesítése:	B737
jogosítása:	cpt. (parancsnok)
szakmai érvényessége:	2004. 03. 31.
összes repült ideje:	9266 óra
a típuson:	7801 óra
utolsó 24 órában repült ideje:	0 óra

Elsőtiszt adatai

szakszolgálati engedélye:	Közforgalmi Pilóta
kora, és neme:	41 éves férfi
képesítése:	B737
jogosítása:	cpt. (parancsnok)
szakmai érvényessége:	2004. 03. 31.
összes repült ideje:	4136 óra
a típuson:	4136 óra
utolsó 24 órában repült ideje:	2 óra 48 perc

Elsőtiszt (gyakorló) adatai

szakszolgálati engedélye:	Közforgalmi Pilóta
kora, és neme:	27 éves férfi
képesítése:	B737
jogosítása:	f/o (elsőtiszt)
szakmai érvényessége:	2004. 03. 31.
összes repült ideje:	0704 óra
a típuson:	0704 óra
utolsó 24 órában repült ideje:	0 óra

1.6. Légijármű adatai

1.6.1. Törzs adatai:

típusa:	Boeing 737-700
gyártási száma:	29346
gyártási ideje:	2003
gyártó:	The Boeing Company, USA
légialkalmassági bizonyítvány száma:	3912
érvényessége:	2004. 01. 28.
üzemideje összesen:	01244 óra / 0770 repülés / 0164 nap

1.6.2. Hajtóművek adatai:

típusa:	CFM 56-3B-2	
gyáriszáma:	#1: 890321	#2: 891322
üzemideje összesen:	01246 óra/0770 ciklus	01246 óra/0770 ciklus

1.6.3. Az érintett fődarab (berendezés) adatai:

Nem volt.

1.6.4. A légi jármű terhelése, és annak eloszlása:

száraz üzemi tömeg:	39773 kg
kereskedelmi tömeg:	04077 kg
tüzelőanyag tömeg:	13800 kg
felszálláskor össztömeg:	57650 kg
felszálláskor súlyponthelyzet:	20,27 BI

(A légi jármű maximális felszálló tömege a légi üzemeltetési utasítás szerint 64410 kg lehet.)
A légi jármű terhelése, és annak eloszlása a megengedett határokon belül volt.

1.7. Meteorológiai adatok

Az eset nappal, jó látási viszonyok között történt. Az esemény szempontjából érdektelen.

(310°-ról 11 kts szél, 16C°/13C° hőmérsékletű QNH:1016 mbar nyomású levegő)

1.8. Navigációs berendezések

IFR repülés volt tervezve, induláskor VMC körülmények voltak és a rendelkezésre álló navigációs berendezésekre kifogás nem merült fel. Az esemény szempontjából érdektelen.

1.9. Összeköttetés

A légi jármű rendelkezett fedélzeti rádió-berendezésekkel, amelyek mindvégig megfelelően működtek, azaz folyamatos rádióösszeköttetésben voltak a földi szolgálatokkal. Az esemény szempontjából érdektelen.

1.10. Repülőtéri adatok

A repülőtér adatai az eset szempontjából érdektelenek.

1.11. Légi jármű adatrögzítők

A repülőgép rendelkezett fedélzeti adat-, és hangrögzítő berendezéssel. Ezek a KSZB rendelkezésére álltak, de mivel nem adtak volna több információt, mint amivel a KSZB már rendelkezett, a kiértékelésüktől a KSZB eltekintett.

1.12. Roncsra és a becsapódásra vonatkozó adatok

Nem volt.

1.13. Orvosi és az igazságügyi-orvosszakértői vizsgálatok adatai

Személyi sérülés nem történt.

1.14. Tűz

Az eset során tűz nem keletkezett.

1.15. Túlélés lehetősége

Kutatásra és mentésre nem volt szükség. Az eset során nem alakult ki életveszélyes helyzet.

1.16. Próbák és kísérletek

Nem voltak.

1.17. Szervek jellemzése

Az eset összefüggésében nem indokolt az érintett szervek jellemzésére kitérni.

1.18. Kiegészítő adatok

Nincsenek.

1.19. Hasznos vagy hatékony vizsgálati módszerek

A KSZB új vizsgálati módszert nem alkalmazott.

2. ELEMZÉS

A KSZB a rendelkezésre álló adatok, információk, dokumentációk, illetve a személyzet elmondása szerint a bekövetkezett repülőeseményt az alábbiak szerint elemzi:

A légijárműszerelő és a hajózó személyzet a légijármű repülésre történő felkészítésekor, rendellenességet, nem észlelt.

A rendellenességet a személyzet akkor észlelte, amikor a hajtóműveket indította. Azok az indítást követően, miután kifutottak alapjáratra, minden előjel nélkül leálltak (lepörögtek). A hajózó személyzet a történetek miatt a repülési feladatot megszakítva, visszaállította a repülőgépet a forgalmi állóhelyre, és az utasokat kiszállította.

A műszaki szolgálat (startszerelő) még az utasok kiszállítása alatt az E/E rekesz ajtót kinyitva, azon keresztül, ellenőrizte, hogy az EAU-on (engine accessory unit) van-e hibára utaló lámpajelzés. A startszerelő ilyen hibára utaló jelzést nem látott. Ezután az

időközben odaérkező, avionics szerelővel a repülőgép fedélzetén tájékozódott és együttesen megállapították, hogy az FMC (flight management computer) ENGINE 1-2 Page (FAULT HISTORY és CURRENT STATUS) oldalain hiba nem volt, továbbá a C/B panelon a SPARE VALVE ENG 1 és a SPARE VALVE ENG 2 C/B open (kihúzott) helyzetben volt. A startszerelő a két kihúzott C/B-t visszanyomta.

Ezt követően a KSZB jelenlétében a műszaki szolgálat hajtómű indításokat végzett, mégpedig egyszer a két szóban forgó C/B kihúzott helyzetében, -akkor ugyanaz a jelenség zajlott le mint amit a hajózó személyzet az esemény során észlelt-, másodszor ugyanezek a C/B „close” (normál azaz visszatolt) helyzetében, és akkor a hajtóművek előírás szerint indultak és jártak a leállításukig. A már alapra kifutott hajtóművek (előírásnak megfelelően) tovább működtek, amikor a szóban forgó C/B-eket kihúzták.

A műszaki szolgálat a hibajelenség, és az elvégzett földi ellenőrzések (AMM 28-22-00 és a hajtóműindítások) alapján megállapította, hogy az eseményt okozó sikertelen hajtóműindításokat az okozta, hogy a szóban forgó C/B-ék „open” helyzetben voltak az indítás alatt. A fenti ellenőrzéseket követően a műszaki szolgálat a repülőgépet üzemképesnek nyilvánította.

A repülőgépen az eseményt követően ilyen meghibásodás nem történt.

A KSZB áttekintette azon okmányokat, amelyek a repülőgépen az eseményt előzően végrehajtott munkákat rögzítették és megállapította, hogy előzőleg olyan hibajavítást végeztek, amely során a szóban forgó C/B-et ki kellett húzni. Bizonyosság határáig valószínűsíthető, hogy a kérdéses C/B-ék nem lettek Close helyzetbe állítva (visszatolva) a munkák befejeztével, és ezt nem vette észre sem a műszaki szolgálat az ellenőrzéskor, valamint a repülőgép repülésre történő felkészítésekor, sem a hajózó személyzet a repülőgép átvételekor.

A fentiek miatt a KSZB nem tartja megalapozottnak a hajózó személyzet azon kijelentését, hogy ők a kérdéses C/B-eket a sikertelen hajtóműindítás után ellenőrizték, és rendben találták azokat. Valószínűleg futólag néztek a C/B panelra és nem vették észre, hogy az a két C/B kihúzott helyzetben volt.

A PLH az eset kapcsán határozatot adott ki, amelyben a szükséges megelőző intézkedést MALÉV Rt hatáskörébe utalta.

Ennek megfelelően a MALÉV B737 típus főpilóta körlevelet adott ki, amely tájékoztatja a B737 pilótákat az esetből levonható tanulságokról és elrendeli a C/B-ék helyzeteinek rögzítését az AFL-ben, amikor meghibásodás miatt vissza kell gurulni az állóhelyre.

A MALÉV műszaki igazgató intézkedett az eset oktatólagos ismertetésére, valamint az eseményben érintett személyek ismeretfelújító oktatására.

A fenti intézkedésekkel kapcsolatosan a KSZB-nek egy észrevétele van. Nevezetesen a többi típuson nem lett bevezetve az az intézkedés, amely a B737-es típuson megtörtént, holott a többi típuson is előfordulhat teljesen hasonló szituáció.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

A hajózó személyzet repülésre alkalmas és jogosult volt, nagy tapasztalattal és gyakorlattal rendelkezett. Tevékenysége csak abban kifogásolható, hogy a repülőgép repülés előtti átvételét felületesen végezte (nem vették észre, hogy C/B-ék „open” helyzetben vannak).

A légi jármű repülésre alkalmas volt, rendelkezett érvényes légi alkalmassági bizonyítvánnyal.

A légi jármű terhelése, és annak eloszlása a megengedett határok között volt.

A KSZB megállapította, hogy az eseményt okozó sikertelen hajtóműindításokat az okozta, hogy a C/B panelon a SPARE VALVE ENG 1 és a SPARE VALVE ENG 2 C/B „open” (kihúzott) helyzetben voltak az indítás alatt.

Az eseményt megelőzően a repülőgépen olyan hibajavítást végeztek, amelynek során a szóban forgó C/B-et ki kellett húzni. Bizonyosság határáig valószínűsíthető, hogy a kérdéses C/B-ék nem lettek Close helyzetbe állítva (visszatolva) a munkák befejeztével, és ezt nem vette észre sem a műszaki szolgálat az ellenőrzéskor, valamint a repülőgép repülésre történő felkészítésekor, sem a hajózó személyzet a repülőgép átvételekor.

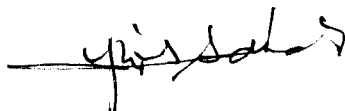

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁSOK

A MALÉV Rt. terjessze ki a többi típusra is a B737 főpilóta által hozott megelőző szakmai intézkedést.

A MALÉV Rt. intézkedjen, hogy a jövőben csak az életvédelem és vagyonbiztonság érdekében változtassák meg az esetben érintett légi jármű, illetve a helyszín releváns környezetének állapotát, beleértve a C/B-ék, kapcsolók, működtető kezelőszervek, stb. helyzetét is.

PoLéBiSz

2004. július 15.

Mészáros László
igazgató

5. FÜGGELÉKEK

1.	Repülőgépparancsnoki jelentés	1 oldal
2.	0335639 sz. AIRCRAFT FLIGHT LOG másolata	1 oldal
3.	Hajózó személyzet jelentése	1 oldal
4.	Műszaki szolgálat jelentése	1 oldal
5.	Műszaki döntéskérő lap	1 oldal
6.	MALÉV mérnökszolgálati állásfoglalás	1 oldal
7.	Tüzelőanyag rendszer leírás kivonata	2 oldal
8.	MALÉV intézkedései	3 oldal
9.	Operations Manual kivonata	1 oldal
10.	Rövidítések jegyzéke	2 oldal